

Kompletterande pedagogisk utbildning till ämneslärare i gymnasieskolan

Complementary Educational Programme - Secondary School
Teacher Programme - Upper Secondary
90 hp

L1GY1

Gäller från: 2023 VT

Fastställd av

Styrelsen för utbildningsvetenskap

Fastställandedatum

2020-06-04

Reviderad av

Utbildningsvetenskaps nämnd för kursplaner

Revideringsdatum

2021-03-12; 2021-05-25; 2021-10-04; 2022-01-17; 2022-03-08

Diarienummer

LiU-2022-00831; LiU-2022-00076; LiU-2021-01216; LIU-2020-02080; LIU-2021-01216

Gavs första gången

HT 2018

Gavs sista gången

Ersätts av

Inledning

Kompletterande pedagogisk utbildning syftar till att komplettera tidigare tillägnade ämneskunskaper med allmändidaktik och ämnesdidaktik så att studenten kan avlägga ämneslärarexamen. En student som har gått igenom kompletterande pedagogisk utbildning kan avlägga ämneslärarexamen på grundnivå eller avancerad nivå.

I förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen och förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå finns det bestämmelser om de krav som studenten ska uppfylla för en sådan examen.

Utbildningen avser utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning, förlagd inom relevant verksamhet och ämne. I den utbildningsvetenskapliga kärnan ingår studier i ämnesdidaktik. Den studerande skall i utbildningen tillägna sig kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som är nödvändiga för att uppfylla examensordningens mål för ämneslärarexamen.

Ämneslärarexamen ges med två inriktningar:

- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9
- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Denna utbildningsplan omfattar kompletterande pedagogisk utbildning till ämneslärare med inriktning mot arbete i gymnasieskolan.

Mål

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen ska studenten också

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande,

- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygssättning.

Färdighet och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra tillgodose elevers behov av specialpedagogiska insatser, inbegripet specialpedagogiska insatser för elever med neuropsykiatriska svårigheter,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att kommunicera och reflektera kring frågor som rör identitet, sexualitet och relationer,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för

- den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa självkännet och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Innehåll

Utbildningen avser utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning, förlagd inom relevant verksamhet och ämne. Den studerande skall i utbildningen tillägna sig kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som är nödvändiga för att uppfylla examensordningens mål för ämneslärarexamen.

Kompletterande pedagogisk utbildning består av utbildningsvetenskaplig kärna om 60 hp inklusive ämnesdidaktik och verksamhetsförlagd utbildning 30 hp.

Utbildningsvetenskaplig kärna

I den utbildningsvetenskapliga kärnan ingår studier i ämnesdidaktik.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till den kommande yrkesutövningen och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt värdegrunden i
- förskolan och skolan, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling och lärande, som ska ha ett tvärvetenskapligt perspektiv där kognitionsvetenskap ingår, samt specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygssättning för arbete som lärare, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Verksamhetsförlagd utbildning

För att uppnå växelverkan mellan de campusförlagda kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är den senare fördelad på fyra olika kurser. Fokus inom respektive VFU-kurs knyter an till innehållet i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Kurser som ingår i programmet

Utbildningsvetenskaplig kärna:

- 9KP202 Skolans samhällsuppdrag och organisation 7.5 hp
- 9KP101 Kunskap och lärande med fokus på didaktiska processer 7.5 hp
- 9KP304 Undervisningens didaktiska processer 7.5 hp
- 9KPA05 Undervisningens sociala processer 7.5 hp
- 9KPA07 Undervisningens specialpedagogiska processer 7.5 hp
- 9KPA08 Att leda och handleda didaktiska processer 7.5 hp
- 9KPA09 Bedömning och betygssättning i didaktiska processer 7.5 hp
- 9KPA12 Den professionella läraren i en lärande organisation 7.5 hp

Verksamhetsförlagd utbildning:

- 9KPV01 Verksamhetsförlagd utbildning 1, 7.5 hp
- 9KPA13 Verksamhetsförlagd utbildning 2, 7.5 hp
- 9KPA14 Verksamhetsförlagd utbildning 3, 7.5 hp
- 9KPA15 Verksamhetsförlagd utbildning 4, 7.5 hp

Inriktningar

Kompletterande pedagogisk utbildning till ämneslärare med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ges som halvfarts- och som helfartsutbildning vid Linköpings universitet.

Profiler

Global profil

Den globala profilen utgörs av moment som ger mer erfarenhet och kunskap om internationella/globala frågor än vad som obligatoriskt ingår i programmet. Momenten är var för sig valbara för samtliga studenter på programmet men studenter som vill följa den globala profilen måste som minst ha gjort ett antal moment enligt kriterier nedan.

Uppfyllandet av profilens villkor avgörs av programansvarig efter ansökan från student. En genomgången profil resulterar i ett omnämnande i examensbeviset samt ett intyg där mer detaljerat innehåll framgår.

Följande kriterier krävs för att ta Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan med global profil:

- Inom ramen för tidigare studier genomfört utlandstermin motsvarande minst 3 månaders heltidsstudier med relevans för programmet.
- Genomförd kurs om 3 hp som introducerar och följer upp studier eller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utomlands. (Kursen läses som fristående kurs och ingår ej i examen).
- Samt ett av följande alternativ:
 - o Minst 4 veckors VFU utomlands utöver det som ev. ingår i utlandsterminen ovan
 - o Inom ramen för tidigare studier fullföljt fältkurs/ämneskurs utomlands
 - o Aktivt deltagande i internationell akademisk konferens (i Sverige eller utomlands)
 - o Fullföljd kurs på engelska tillsammans med inresande studenter
 - o Aktivt arbete med internationalisering på hemmaplan under en längre sammanhållen tid, t.ex. utskottsarbete Internationella Relationer (LSEK)
 - o Inom ramen för tidigare studier genomfört avslutande examensarbete vars empiri samlats in utomlands eller vars huvudsakliga frågeställning behandlar mångkulturalitet, globalisering, mänskliga rättigheter eller de globala målen om hållbar utveckling (SDG:s).

Undervisnings- och arbetsformer

Under utbildningen gång varieras undervisnings- och arbetsformerna. Detta för att det är viktigt att studenten som blivande lärare ska få möta så många undervisnings- och arbetsformer som möjligt.

I den utbildningsvetenskapliga kärnan organiseras det ämnesdidaktiska innehållet i specifika ämnesdidaktiska stråk som anknyter till det mer allmäntdidaktiska innehållet i de utbildningsvetenskapliga kurserna.

I den verksamhetsförlagda delen av utbildningen övas och prövas de didaktiska förmågorna samtidigt som studenterna utbyter erfarenheter med handledare och andra lärare kring ämnesdidaktiska frågor. Under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen deltar och arbetar studenterna i olika pedagogiska miljöer och verksamheter som de analyserar och reflekterar över. De övar sig i praktiskt klassrumsledarskap och i att identifiera problem och frågeställningar i den pedagogiska vardagen. Därmed skapas också förutsättningar för att utveckla en förtrogenhet med läraryrkets olika dimensioner.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet på grundnivå

samt

- För examen med ett ämne: 120hp i ett ämne inklusive ett självständigt arbete om minst 15hp på fördjupningsnivå.
- För examen med två ämnen: 120hp i ett ämne och 90hp i ett annat ämne, inklusive självständigt arbete på fördjupningsnivå om 30hp (30hp inom ett ämne eller 15+15hp i ett eller två ämnen). I ämnena svenska och samhällskunskap krävs alltid 120hp.

Examenskrav

Ämneslärarexamen kan efter Kompletterande pedagogisk utbildning avläggas på grundläggande eller avancerad nivå och med inriktning mot verksamhet i årskurs 7-9 eller gymnasieskolan i enlighet med SFS 2011:686.

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i ett undervisningsämne avläggs på grundnivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 210 högskolepoäng. För examen krävs att

1. studenten har gått igenom kompletterande pedagogisk utbildning, och
2. kursfordringarna omfattar ämnesstudier om 120 hp i ett undervisningsämne, och
3. studenten inom ramen för kursfordringarna har fullgjort minst ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 hp.

Ämneslärarexamen inriktning mot arbete i gymnasieskolan i två undervisningsämnen avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 300 eller 330 högskolepoäng. För examen krävs att

1. studenten har gått igenom kompletterande pedagogisk utbildning, och
2. kursfordringarna omfattar ämnesstudier om 120+90 hp i två undervisningsämnen eller 120+120 hp i två av ämnena svenska, samhällskunskap, musik, samt
3. studenten inom ramen för kursfordringarna har fullgjort minst ett självständigt arbete (examensarbete) om 30 hp eller två arbeten om 15+15 hp.

I undervisningsämnena svenska, samhällskunskap eller musik krävs alltid 120 hp.

Examensbenämning på svenska

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan

Examensbenämning på engelska

Degree of Bachelor of Arts/Science in Upper Secondary Education

Degree of Master of Arts/Science in Upper Secondary Education

Särskild information

Aktuella ämnen för inriktning mot gymnasieskolan

Antagning sker i följande ämnen: biologi, engelska, franska, fysik, företagsekonomi, geografi, juridik, kemi, matematik, naturkunskap, pedagogik, psykologi, samhällskunskap, sociologi, svenska, svenska som andraspråk,

spanska, teknik samt tyska.

Särskilda behörighetskrav för aktuella ämnen för inriktning mot gymnasieskolan

I samband med antagning prövas såväl omfattning av tidigare akademiska ämnesstudier som studiernas relevans för undervisningsämnet.

Biologi – kurser om 120/90 hp med relevans för undervisningsämnet t ex cellbiologi, zoologi, ekologi, botanik, mikrobiologi, genetik, evolution eller motsvarande.

Kemi - kurser om 120/90 hp i kemi inklusive allmän kemi, oorganisk kemi, organisk kemi, biokemi och analytisk kemi eller motsvarande.

Fysik - kurser om 120/90 hp med relevans för undervisningsämnet fysik. Betoning på tillräcklig omfattning och bredd av grundläggande fysikkurser för att täcka in fysikens huvudområden inklusive mekanik, elektromagnetism, vågfysik, värmelära, och modern fysik.

Företagsekonomi – kurser om 120/90 hp i företagsekonomi (alternativt 90 hp företagsekonomi och 30 hp nationalekonomi) inklusive svenskt regelverk för redovisning samt budgetering, kalkylering, marknadsföring och organisation.

Geografi - kurser om 120/90 hp i geografi som innehåller både kulturgeografi och naturgeografi eller motsvarande.

Juridik – kurser om 120/90 hp inom juridik/rättsvetenskap eller svensk juristexamen. Studierna ska innehålla kurser i svensk civilrätt, svensk offentlig rätt samt Europarätt med EU-rätt. Kan endast kombineras med ett annat undervisningsämne.

Matematik - kurser om 120/90 hp i matematik inklusive flervariabelanalys och diskret matematik eller motsvarande.

Naturkunskap - kurser om sammanlagt 120/90 hp i biologi, kemi och fysik eller geovetenskap. Minst 30 hp kemi och minst 30 hp biologi inklusive ekologi och djur-/humanfysiologi krävs.

Pedagogik - kurser om 120/90 hp i ämnet med djup samt med relevans för undervisningsämnet.

Psykologi – kurser om 120/90 hp i ämnet med djup samt med relevans för undervisningsämnet.

Samhällskunskap - kurser om sammanlagt 120 hp med minst 60 hp i statsvetenskap och minst 22,5 hp i nationalekonomi (eller 30 hp i statsvetenskap och 60 hp i nationalekonomi) samt ytterligare högskolepoäng i något av dessa ämnen eller i t ex sociologi, media- och kommunikationsvetenskap utvecklingsstudier, rättsvetenskap eller kulturgeografi eller motsvarande.

Sociologi - kurser om 120/90 hp i ämnet med djup samt med relevans för undervisningsämnet.

Svenska - kurser om sammanlagt 120 hp i litteraturvetenskap och svenska språket/nordiska språk med minst 30 hp i vardera ämne.

Svenska som andraspråk - kurser om 120/90 hp i ämnet.

Teknik - kurser om 120/90 hp i tekniska ämnen t ex inom civilingenjörsexamen.

Engelska/Spanska/Franska/Tyska - kurser om 120/90 hp i ämnet inklusive språkstudier och språkvetenskap, litteratur- och kulturstudier samt kontrastiva moment i det aktuella språket.

Examination

Den studerande examineras utifrån de lärandemål som återfinns i respektive kursplan och de bedömningskriterier som är uppsatta för respektive examination. Formerna för examination och betygsskala anges i respektive kursplan.

Den studerandes tillämpade kunskaper, färdigheter, förmågor och förhållningssätt i verksamhetsförlagd utbildning examineras genom uppvisande av tillämpade sociala och/eller didaktiska lärarförmågor. Examinationen av de tillämpade sociala lärarförmågorna liksom de tillämpade didaktiska lärarförmågorna begränsas till tre tillfällen, vilket framgår av respektive kursplan.

Handlingsplan

Den studerandes utveckling under studietiden skall följas fortlöpande i syfte att hjälpa den som får problem i utbildningen. Vid behov har den studerande rätt att få en handlingsplan upprättad. Initiativ ska tas så tidigt som möjligt under utbildningen. Vid tveksamhet om den studerandes möjligheter att med godkänt resultat fullfölja utbildningen eller dennes lämplighet att utöva läraryrket ska ansvarig utbildningsledare ta initiativ till ett samtal.

Avrådan

Vid tveksamhet om den studerandes möjligheter att med godkänt resultat fullfölja utbildningen eller dennes lämplighet att utöva läraryrket ska ansvarig utbildningsledare ta initiativ till ett avrådanssamtal. I särskilda fall kan ansvarig utbildningsledare besluta att kalla till avrådanssamtal utan att en handlingsplan upprättats. Om den studerande så önskar kan också en studeranderepresentant eller studievägledare delta i avrådanssamtalet. Ansvarig utbildningsledare ska informera den berörda studenten om denna möjlighet. I samband med avrådan skall den studerande erbjudas samtal med studievägledare.

Examensbevis

Studerande som med godkänt resultat genomgått kurser i tillräcklig omfattning inom Kompletterande pedagogisk utbildning till ämneslärare med inriktning mot arbete i gymnasieskolan får efter begäran examensbevis. I examensbeviset skall framgå vilka kurser den studerande har fullgjort.

Avsteg från utbildningsplan

Om det föreligger synnerliga skäl får rektor i särskilt beslut ange förutsättningarna

för, och delegera rätten att besluta om, tillfälliga avsteg från denna utbildningsplan.

Programplan

Termin 1 (HT 2023)

Inriktning: Halvfart

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
9KP202	Skolans samhällsuppdrag och organisation	7.5	G2X	v202334-202343	0
9KP101	Kunskap och lärande med fokus på didaktiska processer	7.5	G2X	v202344-202403	0

Termin 2 (VT 2024)

Inriktning: Halvfart

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
9KPV01	Verksamhetsförlagd utbildning 1	7.5	GXX	v202404-202413	
9KP304	Undervisningens didaktiska processer	7.5	GXX	v202414-202423	0

Termin 3 (HT 2024)

Inriktning: Halvfart

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
9KPA05	Undervisningens sociala processer	7.5	AXX	v202434-202443	0
9KPA13	Verksamhetsförlagd utbildning 2	7.5	AXX	v202444-202503	0

Termin 4 (VT 2025)

Inriktning: Halvfart

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
9KPA07	Undervisningens specialpedagogiska dimensioner	7.5	AXX	v202504-202513	0
9KPA08	Att leda och handleda didaktiska processer	7.5	AXX	v202514-202523	0

Termin 5 (HT 2025)

Inriktning: Halvfart

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
9KPA09	Bedömning och betygssättning i didaktiska processer	7.5	AXX	v202534- 202543	O
9KPA14	Verksamhetsförlagd utbildning 3	7.5	AXX	v202544- 202603	O

Termin 6 (VT 2026)

Inriktning: Halvfart – Preliminära kurser

Kurskod	Kursnamn	Hp	Nivå	Veckor	VOF
9KPA12	Den professionella läraren i en lärande organisation	7.5	AXX		
9KPA15	Verksamhetsförlagd utbildning 4	7.5	AXX		

Hp = Högskolepoäng

VOF = Valbar / Obligatorisk / Frivillig

*Kursen läses över flera terminer